

बूढानीलकण्ठ नगरपालिका

बूढानीलकण्ठ नगरकार्यपालिकाको कार्यालयद्वारा प्रकाशित

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ३

संख्या: १०

मिति : २०७७/१०/२१

भाग-२

बूढानीलकण्ठ नगरपालिका स्वयंसेवक परिचालन निर्देशिका, २०७७

प्रस्तावना

बूढानीलकण्ठ नगरपालिकाले विभिन्न बिषयगत क्षेत्रको विकासमा लिएका लक्ष्यहरू हासिल गर्नका लागि स्वयंसेवक परिचालन तथा स्वयंसेवाको प्रवर्द्धन गरी विकास कार्यक्रम तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका कामहरू प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न गरिने स्वयंसेवकहरूको परिचालन व्यवस्थित गर्न वाच्छनीय भएकाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ तथा बूढानीलकण्ठ नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७७ को दफा २८ समेतले दिएको अधिकार प्रयोग गरी बूढानीलकण्ठ नगरकार्यपालिकाले यो निर्देशिका बनाएको छ ।

परिच्छेद- १. प्रारम्भिक

१. सक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यो निर्देशिकाको नाम “बूढानीलकण्ठ नगरपालिका स्वयंसेवक परिचालन निर्देशिका, २०७७” रहेको छ ।
- (२) यो निर्देशिका बूढानीलकण्ठ नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा :-

- क. “निर्देशिका” भन्नाले बूढानीलकण्ठ नगरपालिकामा स्वयंसेवक परिचालन निर्देशिका, २०७७ सम्झनुपर्छ ।
- ख. “स्वयंसेवा” भन्नाले व्यक्तिगत स्वार्थका निम्नि आर्थिक, सामाजिक तथा राजनीतिक फाइदाबाट उत्प्रेरित नभईकन स्वेच्छाले निःस्वार्थ रूपमा परम्परागत स्मृति समाजमा विद्यमान रहेको तथा व्यावसायिक र सङ्गठित रूपले सञ्चालन भइरहेका स्वयंसेवी क्रियाकलापहरूलाई सम्झनुपर्छ ।
- ग. “स्वयंसेवक” भन्नाले यो कार्यविधिबमोजिम विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन एवं यस सम्बन्धित मानवीय सेवाको काम र अन्य काममा स्वेच्छाले, पारिश्रमिक नलिई खटिने जनशक्ति सम्झनुपर्छ ।
- घ. “नगरपालिका” भन्नाले बूढानीलकण्ठ नगरपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।
- ङ. “ऐन” भन्नाले “बूढानीलकण्ठ” नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७७ सम्झनुपर्छ ।
- च. “सङ्घीय ऐन” भन्नाले नेपालको सङ्घीय संसदले बनाएको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (संसोधन सहित) सम्झनुपर्छ ।
- छ. “कार्यपालिका” वा नगर कार्यपालिका” भन्नाले बूढानीलकण्ठ नगरपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।
- ज. “नियम” भन्नाले बूढानीलकण्ठ नगरपालिकाले बनाएको विपद् व्यवस्थापन नियमलाई सम्झनुपर्छ ।

- भ. "निर्देशिका" भन्नाले बूढानीलकण्ठ नगरपालिकाको स्वयंसेवक परिचालन समिति गठन तथा स्वयंसेवक परिचालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ सम्फनुपर्छ ।
- ज. "प्राधिकरण" भन्नाले सङ्घीय ऐनको दफा ९० बमोजिम गठित राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण सम्फनुपर्छ ।
- ट. "नगर स्वयंसेवक परिचालन समिति" भन्नाले यो निर्देशिकाको परिच्छेद (३ बमोजिम गठन भएको नगर स्वयंसेवक परिचालन समिति सम्फनुपर्छ ।
- ठ. "सूचीकरण" भन्नाले स्वयंसेवक वा स्वयंसेवक सङ्गठित गरी परिचालन गर्न संघ, संस्था वा निकायलाई यस निर्देशिकाबमोजिम नगर स्वयंसेवक परिचालन समितिमा आबद्ध गर्न प्रकृया र त्यसको तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई सम्फनुपर्छ । साथै, यस शब्दले स्वयंसेवक वा स्वयंसेवक सङ्गठित गरी परिचालन गर्न संघ संस्था वा निकायलाई राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीमा प्रविष्ट गर्न प्रकृया र परिणामलाई सम्फनुपर्छ। जस्तै : विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली ।

परिच्छेद-२. प्रारम्भिक स्वयंसेवक परिचालनका उद्देश्य तथा क्षेत्र

३. स्वयंसेवक परिचालनका उद्देश्य :

- (१) यस निर्देशिकाको मुख्य उद्देश्य नगरमा विपद् व्यवस्थापन लगायत कामका लागि स्वयंसेवकहरूको संस्थागत विकास र परिचालन गरी नगरको विपद् व्यवस्थापन क्षमता सुदृढ गर्नु हो ।
- (२) यस निर्देशिकाको विशिष्ट उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।
- क. नगरको विकास तथा विपद् व्यवस्थापन लगायत विभिन्न क्षेत्रमा मा स्वयंसेवाको संस्थागत विकास गर्नु ।
- ख. स्वयंसेवक तथा स्वयंसेवकमा आधारित संघसंस्थाहरूलाई स्वयंसेवक परिचालन समितिमा सङ्गठित गरी उनीहरूको सेवालाई संस्थागत गर्नु ।
- ग. विभिन्न विधाका स्वयंसेवकहरूको सिप, दक्षता, अनुशासन र अन्य आवश्यक क्षमता विकास गर्नु ।

- घ. बूढानीलकण्ठ नगरपालिकामा विभिन्न संघ, संस्था, समूहमा सङ्गठित स्वयंसेवकहरू र स्वयंसेवक परिचालन गर्ने संघ, संस्था, निकायका प्रयासलाई एकिकृत, व्यवस्थित र सुदृढीकरण गर्नु ।
- ड. विकास कार्यक्रम तथा विपद् व्यवस्थापनमा परिचालन हुने स्वयंसेवक परिचालन व्यवस्थित गर्नु ।

४. स्वयंसेवक परिचालनका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू :

- (१) यस निर्देशिका बमोजिम सङ्गठित स्वयंसेवक, स्वयंसेवक समूह, स्वयंसेवक परिचालन गर्ने संघसंस्था वा नगरे स्वयंसेवक परिचालन समिति कार्यसम्पादन गर्दा देहायका मार्गदर्शक सिद्धान्तको अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।
- क. मानवताका सिद्धान्तहरू
- ख. सबै सरोकारवालाहरूको समुचित सहभागिता
- ग. समुदायसँग तथा सम्बन्धित संघ संस्था बिच परस्पर सहकार्य
- घ. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण
- ड. ऐक्यबद्धता
- च. निष्पक्षता
- छ. तटस्थता
- (२) उपदफा (१) मा उल्लिखित मार्गदर्शक सिद्धान्त स्वयंसेवाका लागि खटिने स्वयंसेवक तथा सम्बन्धित सबैले पालना गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) मा उल्लिखित मार्गदर्शक सिद्धान्त बमोजिम नगर स्वयंसेवक व्युरोले स्वयंसेवकले पालना गर्नुपर्ने साथै स्वयंसेवक सङ्गठित गर्ने र परिचालन गर्ने संघ, संस्था निकायले पालना गर्नुपर्ने नियम, कार्यविधि वा आचारसंहिता तयार गरी लागु गर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम नियम, कार्यविधि, आचारसंहिता तयार गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय कानून र मान्यता, नेपालका प्रचलित कानून, समुदायका सँस्कार, लैङ्गिक समता, अपाङ्गता भएकाहरूको आधारभूत मानव अधिकारको रक्षा आदि विषयलाई समेत ध्यान दिनुपर्नेछ ।

(५) स्वयंसेवक सङ्गठन तथा परिचालन गर्दा विपद् जोखिमका हिसाबले अति संकटासन्न अवस्थामा रहेका महिला, वालवालिका, अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका, जनजाती र दलित व्यक्ति तथा समुदाय, सूचना तथा सेवाको पहुँचबाट टाढा रहेका वर्गको जीवनतर माथि उठाउन र विपद् उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्ने प्राथमिकता दिनुपर्नेछ।

५. विपद् व्यवस्थापनमा स्वयंसेवाका विषयगत क्षेत्र :

- (१) स्वयंसेवक आवश्यक पर्ने कामको प्रकृति र सीप अनुसार स्वयंसेवकको देहायका विधामा सामान्य, विशेष दक्षता र विशिष्टिकृत सेवाका लागि स्वयंसेवक परिचालन गर्न सकिनेछ ।
- क. पूर्वसूचना तथा पूर्वसूचनामा आधारित जोखिम न्यूनीकरण र उद्धार ।
- ख. प्राथमिक उपचार तथा आधारभूत स्वास्थ सेवा ।
- ग. अग्नि नियन्त्रण एवं उद्धार ।
- घ. प्रकोपको किसिम अनुसार विशिष्टिकृत खोज तथा उद्धार । जस्तै : बाढी, पहिरो, आगलागी, सडक दुर्घटना, हवाई दुर्घटना आदि ।
- ङ. सचेतना, सूचना सम्बेदन र सञ्चार व्यवस्थापन ।
- च. प्रकोप क्षतिको द्रुत मूल्याङ्कन, विपद् प्रभावितहरूको तत्कालीन जिवनयापन गर्ने आवश्यक सहायता लेखाजोखा ।
- छ. सामाजिक सुरक्षा तथा मनोसामाजिक परामर्श ।
- ज. खाद्य सामग्री व्यवस्थापन तथा वितरण ।
- झ. गैरखाद्य राहत सामग्री व्यवस्थापन तथा वितरण ।
- ज. अस्थायी आश्रयस्थल, क्याम्प वा क्वारेन्टाइन व्यवस्थापन ।
- ट. जोखिममा रहेका महिला, वालवालिका, बृद्धबृद्धा र अपाङ्गता भएकाहरूको सहायता, हेरचाह तथा संरक्षण ।
- ठ. बन्दोबस्ती तथा आवागमन व्यवस्थापन ।

- ड. खानेपानी तथा स्वारस्थ्य र सरसफाई र शिक्षासम्बन्धी काम
  - ढ. सामुदायिक विकास, वातावरण संरक्षण साथै अन्य सामाजिक कार्यहरू
  - ण. नगर स्वयंसेवक परिचालन समितिले तोकेका अन्य विधा
  - त. सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमका विधामा परिचालन गरिने स्वयंसेवक दफा १२ (१) बमोजिम सङ्घित भएको हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद -३. प्रारम्भिक नगर स्वयंसेवक परिचालन समितिको गठन र सञ्चालनसम्बन्धी व्यवस्था

६. नगर स्वयंसेवक परिचालन समिति गठन र सञ्चालन :

- (१) नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष वा अध्यक्षले तोकेको सदस्यको संयोजकत्वमा देहायबमोजिम स्वयंसेवक परिचालन समिति गठन गरिनेछ ।
- क. बूढानीलकण्ठ नगर विपद् व्यवस्थापन समितिले तोकेको पदाधिकारी : संयोजक ।
- ख. वडा विपद् व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरू मध्येबाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले मनोनयन गरेका २ जना : सदस्य ।
- ग. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू मध्येबाट समितिको बैठकले तोकेका २ (दुई) जना महिला : सदस्य ।
- घ. प्रतिनिधि, ईलाका वा वडा प्रहरी कार्यालय : सदस्य ।
- ङ. प्रतिनिधि, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी : सदस्य ।
- च. नगरस्थित नेपाल उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल स्काउट, नेपाल जेसिज, रोटरी क्लब, युवा क्लब, खेल तथा साँस्कृतिक क्लब, धार्मिक, साँस्कृतिक तथा सामाजिक संघ संस्था मध्येबाट नगरपालिकाको प्रमुखले मनोनयन गरेका कम्तीमा १ (एक) जना महिलासहित ३ (तीन) जना : सदस्य
- छ. मानवीय क्षेत्रमा क्रियाशिल व्यक्ति वा संघ संस्थाका प्रतिनिधिमध्येबाट संयोजकले तोकेका एकजना महिला सहित ३ जना प्रतिनिधि : सदस्य

- ज. नगरपालिकाले विपद्सम्बन्धी काम गर्न तोकेका अधिकृत कर्मचारी : सदस्य सचिव
- (२) माथि (१) बमोजिम गठन भएको स्वयंसेवक परिचालन समितिले पदाधिकारीहरू मध्येबाट संयोजक, कम्तीमा १ (एक) जना महिलासहित ४ (चार) जना सदस्य र सदस्य सचिव गरी जम्मा (पाँच) जना रहेको सहजीकरण समिति गठन गरी स्वयंसेवक परिचालन समितिको कार्यकारी अधिकार प्रदान गर्नसक्नेछ ।
- (३) माथि (२) बमोजिम गठन भएको कार्यवाहक समितिले गरेका निर्णयहरू र सम्पादन गरेका कामहरूको विवरण स्वयंसेवक परिचालन समितिको आगामी बैठकमा छलफल र अनुमोदन/स्वीकृतीका लागि पेश गर्नुपर्नेछ ।

७. स्वयंसेवक परिचालन समितिको बैठकसम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) संयोजकको अध्यक्षतामा नगर स्वयंसेवक परिचालन समितिको बैठक सामान्यतया वर्षको कम्तीमा २ पटक बस्नेछ । तर, आवश्यकता अनुसार जुनसुकै समयमा पनि बैठक बस्न सक्नेछ । संयोजकको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरू मध्ये ज्येष्ठ सदस्यको अध्यक्षतामा बैठक बस्नसक्नेछ ।
- (२) बैठक सञ्चालनको कार्यविधि स्वयंसेवक परिचालन समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।
- (३) कार्यवाहक समितिको बैठक संयोजकले तोकेको समय र स्थानमा बस्नेछ । बैठक आवश्यकताअनुसार जुनसुकै समयमा पनि बैठक बस्न सक्नेछ ।

८. स्वयंसेवक परिचालन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (१) स्वयंसेवक परिचालन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- क. स्वयंसेवक विकास तथा परिचालनको लागि आवश्यक नीति, रणनीति, वार्षिक कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएपछि कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
- ख. वडा साथै आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित समुदायमा स्वयंसेवक समिति, स्वयंसेवक समूहको गठन, आवश्यक क्षमता विकास (तालिम, अभ्यास आदि) सञ्चालन र परिचालनको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने ।

- ग. बिभिन्न विकास तथा सामाजिक कार्यक्रम र योजनाहरूमा सम्बन्धित विधाका स्वयंसेवक परिचालन गर्ने, गराउने ।
- घ. विभिन्न विधामा काम गर्ने स्वयंसेवक विकास गर्ने, सङ्घठित गर्ने तथा परिचालन गर्ने रेडक्रस लगायतका संघ, संस्था एवं तिनमा आवद्ध स्वयंसेवकलाई सूचीकृत गर्ने, गराउने ।
- ङ. विपद् प्रतिकार्यको लागि यसको मात्रा, प्रकृति र प्रभावअनुसार जिल्ला स्वयंसेवक सञ्जाल तथा प्रदेश स्वयंसेवक ब्युरोसँग समन्वय गरी थप स्वयंसेवक सहायता परिचालन गर्ने ।
- च. स्वयंसेवकहरूको क्षमता विकास र साधन स्रोतको बन्दोबस्तीका लागि संघ संस्था, निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने ।
- छ. स्वयंसेवकको क्षमता विकास र साधन श्रोतका लागि नगरपालिकामार्फत प्राधिकरण वा प्रदेश सरकारसँग सहयोग माग गरी परिचालन गर्ने ।
- ज. अन्य आवश्यक काम गर्ने ।
- (२) स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवकको क्षमता विकास, साधन स्रोतको बन्दोबस्ती र परिचालन लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा रेडक्रस लगायतका गैरसरकारी संघ, संस्था, सम्बन्धित उपभोक्ता समिति र निजी उद्योग व्यवसायिक क्षेत्रसँग सहकार्य गर्न सकिनेछ ।
- ५. स्वयंसेवक परिचालन समितिको सचिवालय सम्बन्धी व्यवस्था:**
- (१) स्वयंसेवक परिचालन समितिको सचिवालय नगरपालिकाले तोकेको स्थानमा रहनेछ ।
- (२) स्वयंसेवक परिचालन समितिको सचिवालयमा काम गर्ने आवश्यक जनशक्ति र साधन स्रोतको व्यवस्था नगरपालिकाले गर्नेछ ।
- १०. वडा स्वयंसेवक समिति गठन र सञ्चालन :**
- क. वडा विपद् व्यवस्थापन समितिले वडास्तरमा वडा अध्यक्ष वा अध्यक्षले तोकेको सदस्यको संयोजकत्वमा स्वयंसेवक समूह साथै सम्बन्धित संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू समावेश गरी छरितो सङ्ख्यामा वडा स्वयंसेवक समिति गठन गरी सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

- ख. समुदाय र वडास्तरको स्वयंसेवी समूहको सिप विकास गर्दा सम्बन्धित विधाको ज्ञान, सिपका साथै वालवालिका, बृद्धबृद्धा, अपाङ्ग, महिला लगायतका विपद्को जोखिम बढी भएका समूहलाई दिनुपर्ने प्राथमिकता र विशिष्टिकृत सहयोगका बारेमा समेत प्रशिक्षण दिनुपर्नेछ ।
- ग. स्वयंसेवी समूहमा महिला तथा विपद्जोखिममा रहेका समुदायका मानिसहरूलाई सङ्घठित गर्ने प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।
- घ. वडा स्वयंसेवक समितिको बैठक सामान्यतया वर्षको कम्तीमा २ पटक बस्नेछ । तर, आवश्यकताअनुसार जुनसुकै समयमा पनि बैठक बस्न सक्नेछ । संयोजकको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरू मध्ये ज्येष्ठ सदस्यको अध्यक्षतामा बैठक बस्नेछ ।
- ङ. बैठक सञ्चालनको कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।
- च. बैठकको निर्णय सामान्यतया सर्वसम्मत वा बहुमतको आधारमा गरिनेछ । यदि बहुमतको आधारमा हुन नसकी मत बराबर भई बाफिएमा संयोजकको मत निर्णयक हुनेछ ।
- छ. वडा स्वयंसेवक समितिको भूमिका, जिम्मेवारी तथा उत्तरदायित्व स्वयंसेवक परिचालन समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

११. समुदायमा स्वयंसेवक समूह गठन र परिचालन :

- (१) समुदायमा बसोबास गर्ने स्वयंसेवकहरू मध्येबाट छनोट भएका व्यक्तिको संयोजकत्वमा स्वयंसेवक समूहको गठन गर्न सकिनेछ । स्वयंसेवक समूहलाई कामको प्रकृति अनुसार परिच्छेद ४ बमोजिम विभिन्न विधामा वर्गीकरण गर्न सकिनेछ ।
- (२) स्वयंसेवी समूहमा महिला तथा विपद् जोखिममा रहेका समुदायका मानिसहरूलाई सङ्घठित गर्ने प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।
- (३) समुदाय र वडास्तरको स्वयंसेवी समूहको क्षमता विकास गर्दा सम्बन्धित विधाको ज्ञान, सिपका साथै वालवालिका, बृद्धबृद्धा, अपाङ्ग, महिलालगायतका समूहलाई दिनुपर्ने प्राथमिकता र विशिष्टिकृत सहयोगका बारेमा समेत प्रशिक्षण दिनुपर्नेछ ।

- (४) स्वयंसेवक समूहको बैठक आवश्यकताअनुसार हुनेछ । संयोजकको अनुपरिथितिमा उपरिथित सदस्यहरू मध्ये ज्येष्ठ सदस्यको अध्यक्षतामा बैठक बरनेछ ।
- (५) स्वयंसेवक समूहको भूमिका, जिम्मेवारी र उत्तरदायित्वस्वयंसेवक ब्युरोले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

१२. स्वयंसेवक सङ्गठित गर्ने र परिचालन गर्ने संघ, संस्था, निकायः

- (१) प्रचलित कानुनबमोजिम स्थापना र नगर क्षेत्रमा सञ्चालन भएका सामाजिक सेवाका बिभिन्न विधामा काम गर्ने संघ, संस्था वा निकायले स्वयंसेवकहरू सङ्गठित गर्न र परिचालन गर्न सक्नेछन् ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम स्वयंसेवक सङ्गठन र परिचालन गर्ने संघ, संस्था वा निकायले स्वयंसेवक परिचालन समितिबाट अनुमति लिनुपर्नेछ ।
- (३) स्वयंसेवक सङ्गठन र परिचालन गर्ने संघ, संस्था वा निकायले निर्धारित स्तरबमोजिमको सीप, दक्षता, ज्ञान र अन्य क्षमता विकास गर्न स्वयंसेवकलाई आवश्यक तालिम, शिक्षा, अभ्यास गर्नु गराउनुपर्नेछ ।
- (४) स्वयंसेवक सङ्गठन र परिचालन गर्ने संघ, संस्था वा निकायले आफुसँग सङ्गठित वा आबद्ध स्वयंसेवकको विवरण अनुसूची - २ मा तोकिएको ढाँचामा पेश गरी स्वयंसेवक परिचालन समितिमा सूचीकृत गर्नुपर्नेछ ।
- (५) स्वयंसेवक परिचालन समितिले उपदफा (४) बमोजिम आफुसँग सूचीकृत भएका स्वयंसेवक र उनीहरू सङ्गठित भएको संघ, संस्था वा निकायहरूको विवरण नगरपालिकाको तथ्याङ्क प्रणालीमा प्रविष्ट गरी सोको अभिलेख सर्वसाधारणको पहुँच हुनेगरी प्रकाशन गर्नुपर्नेछ ।
- (६) स्वयंसेवकले आफु सङ्गठित वा आबद्ध भएको संस्था परित्याग गरी अन्य संस्थामा सङ्गठित हुन सक्नेछ । एउटा स्वयंसेवी संस्थामा सङ्गठित वा आबद्ध भएको स्वयंसेवकले सो संस्था परित्याग नगरी अर्को संस्थामा सङ्गठित वा आबद्ध हुन पाउनेछैन ।

- (७) आफुसँग सङ्गठित वा आबद्ध स्वयंसेवकले संस्था परित्याग गरेमा वा नयाँ स्वयंसेवक सङ्गठित वा आबद्ध भएमा सम्बन्धित संघ, संस्था वा निकायले स्वयंसेवक परिचालन समितिमा जानकारी गराई उपदफा (४) र (५) बमोजिम विवरण अध्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।
- (८) अन्य जिम्मेवारी परिचालन समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछन् ।

१३. स्वयंसेवकको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी :

- (१) स्वयंसेवकको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी देहायबमोजिम हुनेछ ।
- क. दिइएको कार्य विवरणअनुसारको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।
- ख. नेपाल सरकारको प्रचलित कानून र स्वयंसेवकको आचारसंहिता पालना गर्ने ।
- ग. आफूले दिएको सेवाको अभिलेख आफूले राख्ने आफु आबद्ध संस्थामा तोकिएको ढाँचामा समयमा उपलब्ध गराउने । साथै, आवश्यकताअनुसार सम्बन्धित समिति वा परिचालन समितिमा उपलब्ध गराउने
- घ. अन्य तोकिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।
- (२) स्वयंसेवक परिचालन समितिले विभिन्न विधामा काम गर्ने स्वयंसेवकहरूले व्यक्तिगत तथा समूहमा गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी तोकिएको कार्यशर्त तयार गरी लागु गर्नेछ ।

परिच्छेद- ४. प्रारम्भिक स्वयंसेवक परिचालनसम्बन्धी व्यवस्था

१४. नियम, मापदण्ड र आचारसंहिता पालन गर्नुपर्ने :

- (१) स्वयंसेवकको परिचालन सम्बन्धमा यो निर्देशिका र प्रचलित कानुनको अधिनमा रही स्वयंसेवक परिचालन समितिले आवश्यक विधि, मापदण्ड, आचारसंहिता तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम स्वयंसेवक परिचालन समितिले अनुशासन, कार्यविधि तथा मापदण्ड, आचारसंहिता आदि जारी गर्दा प्रदेश तथा राष्ट्रिय स्वयंसेवक परिचालन समितिले तय गरेका प्रावधानहरूसँग नबाहिने गरी वा तादम्य हुने गरी गर्नुपर्नेछ ।

- (३) परिचालन समितिले लागु गरेका नियम, मापदण्ड तथा आचारसंहिता सम्बन्धित संघसस्था, निकाय र स्वयंसेवकहरूले पालना गर्नुपर्नेछ ।
- (४) जारी गरिएका नियम, मापदण्ड, आचारसंहिता एवं अनुशासन पालना नगर्न संघसस्था, निकाय र स्वयंसेवकहरूलाई परिचालन समितिले कारबाही गर्न सक्नेछ ।
- (५) स्वयंसेवकलाई परिचय पत्र उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

१५. विज्ञहरूबाट स्वयंसेवा लिन सकिने :

- (१) विभिन्न बिषयको अनुसन्धान वा विभिन्न कामको योजना तयार गर्न वा कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्न परिचालन समितिले सम्बन्धित विषयमा विज्ञता हासिल गरेका नेपाली नागरिकलाई स्वयंसेवकका स्वमा परिचालन गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम परिचालन हुने स्वयंसेवकको काम, कर्तव्य र निजले पुरा गर्नुपर्न दायित्व स्थानीय तहको सम्बन्धित निकायले निजलाई उपलब्ध गराएको कार्यशर्त वा कार्यसूची बमोजिम हुनेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम परिचालन हुने स्वयंसेवकको सुविधा सम्बन्धित निकायले तोकेबमोजिम वा निज सङ्गठित संस्थाले उपलब्ध गराउने हकमा उक्त संस्थाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

१६. स्वयंसेवकको योग्यता :

- (१) दफा १३ बमोजिमका विभिन्न विधामा सेवा गर्ने स्वयंसेवकको न्यूनतम योग्यता स्वयंसेवक परिचालन समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम योग्यता निर्धारण गर्दा राष्ट्रिय स्वयंसेवक व्युसोले निर्धारण गरेको कार्यविधि, आधार र मापदण्डका आधारमा गर्नुपर्नेछ ।
- (३) स्वयंसेवकको दक्षता र योग्यताको आधारमा स्तर निर्धारण गरिनेछ । यस्तो स्तर र तोकिएको स्तरको लागि आवश्यक योग्यता मापन गर्ने मापदण्ड र सूचकहरू उपदफा (२) अनुसार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (४) उपदफा (१), (२) र (३) बमोजिम योग्यता परीक्षण र स्तर निर्धारण गर्ने समितिले सम्बन्धित बिषयका विज्ञहरू संलग्न कार्यदल गठन गरी जिम्मेवारी दिनसक्नेछ ।

१७. विदेशी स्वयंसेवकसम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) कामको प्रकृति र मात्राअनुसार विशिष्टस्तरको स्वयंसेवक वा बिषय विज्ञको सेवा लिनुपर्ने अवस्थामा प्रचलित सङ्घीय कानुनबमोजिम विदेशी नागरिकलाई स्वयंसेवक का रूपमा परिचालन गर्न सकिनेछ ।
- (२) उपदफा नं. (१) मा उल्लेखित स्वयंसेवकको सेवाको बिषय वा विधाबमोजिम आवश्यक योग्यता नेपाल सरकारबाट निर्धारण भए बमोजिम समितिले लागु गर्ने, गराउनेछ ।
- (३) यस दफाबमोजिम परिचालन हुने विदेशी स्वयंसेवकले नेपालमा काम गर्न नेपालको प्रचलित कानुनबमोजिम अनुमति प्राप्त राष्ट्रसंघीय निकाय, अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी वा राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था वा व्यवसायिक प्रतिष्ठानमा आवद्ध भई आएको हुनुपर्नेछ ।
- (४) यस दफा बमोजिम परिचालन हुने स्वयंसेवकको सेवा शर्त तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
- (५) विदेशी नागरिकलाई स्वयंसेवकका रूपमा परिचालन गर्न उपदफा (३) मा उल्लिखित सम्बन्धित संस्था राष्ट्रिय ब्युरोमा सूचीकृत भएको हुनुपर्नेछ ।
- (६) उपदफा (३) मा उल्लिखित सम्बन्धित संस्थाले आफुले परिचालन गर्ने विदेशी स्वयंसेवकको व्यक्तिगत विवरण, निजलाई परिचालन गरिने समुदाय र निजले गर्ने कामको विवरण निजलाई सम्बन्धित समुदायमा परिचालन गर्नु अगावै सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालय र नगरपालिकामा लिखित जानकारी गराउनुपर्नेछ ।
- (७) वपद् अवस्था वा अन्य परिस्थितिअनुसार स्वयंसेवकको आवश्यकता र उपलब्धताका आधारमा दूरसेवाका माध्यमबाट पनि स्वयंसेवको सेवा लिन सकिनेछ । यस्तो स्वयंसेवाको किसिम, विधि र समय अवधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१८. स्वयंसेवक सङ्गठित हुनुपर्ने :

- (१) स्वयंसेवकको रूपमा काम गर्न दफा १२ बमोजिमका अनुमति प्राप्त संघ, संस्था वा निकायमा आवद्ध हुनुपर्नेछ ।
- (२) स्वयंसेवकले परिचालन हुँदा आफु सङ्गठित संस्थाको प्रतिनिधित्व गर्नेछ । जस्तै : नेपाल रेडक्रस सोसाइटीमा सङ्गठित स्वयंसेवक परिचालन हुँदा निजले नेपाल रेडक्रसको प्रतिनिधित्व गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम परिचालन हुने स्वयंसेवकले आफु सङ्गठित संस्थाको नियमानुसारको सेवा सुविधा लिनुपर्नेछ ।

१४. स्वयंसेवकको आचारसंहिता :

- (१) स्वयंसेवकले स्वयंसेवीको स्पमा परिचालन हुँदा साथै व्यक्तिगत जीवनमा समेत असल आचारण र तोकिएको आचारसंहिता पालन गर्नुपर्नेछ ।
- (२) स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवकले पालना गर्नुपर्ने आचार संहिता तयार गरी लागु गर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको आचार संहिता तयार गर्दा प्रदेश तथा राष्ट्रिय समितिले निर्धारण गरेका संहिताको समेत पालना हुने गरी गरिनेछ ।

२०. स्वयंसेवकको कार्यकालसम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) स्वयंसेवकको कार्यकाल निजले सेवा गर्न विधा र कामको प्रकृतिअनुसार स्वयंसेवक परिचालन समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (२) सम्बन्धित विधाको कार्य विवरण र कार्यभार अनुसार स्वयंसेवकको उमेर हद निर्धारण गर्न सकिनेछ । नगर स्वयंसेवक परिचालन समितिले विभिन्न कामका लागि स्वयंसेवकको उमेर हद निर्धारण गरी लागु गर्नुपर्नेछ ।

२१. स्वयंसेवकको क्षमता विकाससम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) स्वयंसेवकहरूको क्षमता विकासका लागि स्वयंसेवक परिचालन समितिले देहायबमोजिमका काम गर्नेछ ।
  - क. स्वयंसेवकको कामको प्रकृति र कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित बिषयगत तथा सिपमूलक तालिम प्रदान गर्ने, गराउने ।
  - ख. तालिम प्राप्त स्वयंसेवकलाई तोकिएको कामको लागि आवश्यक मेशिन, उपकरण, औजार र सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने ।
  - ग. सम्भवित विपद्मा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गराउने ।
  - घ. क्षमता विकाससम्बन्धी अन्य काम गर्ने ।
- (२) स्वयंसेवकको क्षमता विकासका लागि आवश्यक ज्ञान, सिप र तालिमको मापदण्ड र स्तर निर्धारण गर्न, पाठ्यक्रम विकास गर्न, अभ्यास गर्न, गराउनका लागि नगर स्वयंसेवक परिचालन समितिले आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्नुपर्नेछ ।

२२. स्वयंसेवक परिचालन सम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) स्वयंसेवक परिचालन गर्दा, गराउँदा देहायबमोजिम गर्नु, गराउनुपर्नेछ ।
- क. स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवक परिचालन गरिने विकास योजना वा संभावित विपद्को प्रकृतिअनुसारको कार्ययोजना बनाई स्वयंसेवकको क्षमता विकास र साधन श्रोतको व्यवस्थापन गरी स्वयंसेवक परिचालन गर्ने, गराउने छ ।
- ख. स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवकको परिचालनको अभिलेख राख्ने साथै राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीमा प्रविष्ट गर्नेछ ।
- ग. स्वयंसेवक परिचालन समितिले राष्ट्रिय स्वयंसेवक ब्युरो, प्रदेश साथै सम्बन्धित संघ, संस्थासँग परामर्श गरी विपद् व्यवस्थापनमा स्वयंसेवक परिचालन गर्न कार्यविधि तयार गरी लागु गर्नुपर्नेछ ।
- घ. स्वयंसेवकहरूको काम, कर्तव्य र आचार संहिताको पालना गर्ने, गराउने दायित्व स्वयंसेवक सङ्गठित र परिचालन गर्ने संघसंस्था, निकायको हुनेछ ।

२३. स्वयंसेवकको विमा र स्वास्थ्य उपचार सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवक सङ्गठित गर्ने संस्था र स्वयंसेवक सूचिकरण गर्दा स्वयंसेवकको स्वयंसेवा अवधिको औषधि उपचार र दुर्घटना विमा भएको सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ ।
- (२) विभिन्न संघ, संस्था, निकायका स्वयंसेवकको औषधि उपचार र दुर्घटना विमा सम्बन्धित संघ, संस्थाले गर्नु, गराउनु पर्नेछ ।
- (३) यदि कुनै संघ, संस्थाले स्वयंसेवकको औषधि उपचार र दुर्घटना विमा गर्नु, गराउनु असमर्थ भएमा स्वयंसेवक परिचालन समितिले गराउनुपर्नेछ ।

२४. स्वयंसेवकको सेवामुक्त सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) स्वयंसेवकले पालना गर्नुपर्ने नियम, आचार संहिता, अनुशासनको पालना नगरेमा स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवकबाट हटाउन सम्बन्धित संघ, संस्थालाई निर्देशन दिनेछ । संस्थाले सो निर्देशनको तत्काल लागु गर्नुपर्नेछ ।
- (२) स्वयंसेवकले कुनै कसुर गरेमा निजको कसुरको मात्रा र प्रकृति बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

२५. स्वयंसेवकको सेवा स्तरोन्नति र निवृत्ति सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) राष्ट्रिय स्वयंसेवक ब्युरोले स्वयंसेवकको कार्य क्षमताको आधारमा स्तरोन्नति गर्न मूल्याङ्कन कार्यविधि र सूचकहरू निर्धारण गरी कार्यसमितिबाट स्वीकृत भएपछि लागु गर्नेछ ।
- (२) नगर स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवकको सेवा अवधी र योगदानका आधारमा गरिने सम्मान लगायतका विविध बिषयमा कार्यविधि र मापदण्ड तयार गरी नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएपछि लागु गर्नेछ ।

२६. स्वयंसेवाको कदर :

- (१) स्वयंसेवकको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा स्वयंसेवक परिचालन समितिले स्वयंसेवकलाई पुरस्कृत गर्न साथै अन्य कदर गर्नसक्नेछ ।

परिच्छेद - ५ प्रारम्भिक विविध

२७. बजेट तथा अन्य स्रोतको व्यवस्था :

- (१) विभिन्न विधामा स्वयंसेवक सङ्गठित गर्न, क्षमता विकास गर्न र परिचालन गर्न आवश्यक बजेट तथा आर्थिक व्यवस्थापन देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- क. तोकिए बमोजिमका कामको लागि नगरपालिकाले आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गर्नेछ ।
- ख. सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघ, संस्था वा निजीक्षेत्रबाट खटिएका स्वयंसेवकहरूको मानवोचित न्यूनतम खर्च, स्वास्थ्य तथा दुर्घटना लगायतका विमाको प्रवन्ध र अन्य उचित व्यवस्था सम्बन्धित स्वयंसेवक सङ्गठित भएको संघ, संस्थाले गर्नुपर्नेछ ।
- ग. स्वयंसेवक परिचालन समितिमा सुचीकृत सबै स्वयंसेवकहरू तोकिएका विकास सेवा, सामाजिक सेवा, विपद् पूर्वतयारी अभ्यास र विपद् प्रतिकार्यमा खटिंदा दुर्घटना, स्वास्थ्य उपचार विमा गराएको हुनेछ ।
- घ. सामान्यतया स्वयंसेवक सङ्गठित भएको संघ, संस्थाले स्वयंसेवकले गर्ने कामको प्रकृति, कार्यक्षेत्र र कार्यबोक्षअनुसार स्वयंसेवामा खट्दा आवश्यक पर्ने न्यूनतम बन्दोबस्तीका सामग्री, पोशाक, व्यक्तिगत सुरक्षा र आधारभूत आवश्यकता सम्बोधन गर्न सेवा सुविधा उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

- (२) नगरपालिकाले स्वयंसेवक परिचालन गर्दा भएको खर्चको फॉटवारी राख्ने र आर्थिक कारोबारको लेखापालन र लेखापरीक्षण गराउने साथै समयसमयमा खर्चको विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
- (३) स्वयंसेवक सङ्गठित भएको संघ, संस्थाले स्वयंसेवक परिचालन गर्दा भएको खर्चको फॉटवारी राख्ने र आर्थिक कारोबारको लेखापालन र परीक्षण गराउने साथै समयसमयमा खर्चको विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
- (४) गैरसरकारी संघ, संस्था, निजी प्रतिष्ठान र मानवीय सहायतामा काम गर्ने सङ्गठनहरू मार्फत परिचालन हुने स्वयंसेवक परिचालन खर्चको लेखा परीक्षण प्रचलित कानूनबमोजिम सम्बन्धित संघसंस्थाले गराउनुपर्नेछ ।

२४. स्वयंसेवकको अनुगमन र मूल्याङ्कनसम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) स्वयंसेवकले गरेका कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन स्वयंसेवक परिचालन समितिले एक कार्यदल गठन गरी उक्त कार्यदलले पूर्व निर्धारित मापदण्ड र सूचकहरूका आधारमा गर्ने गराउने छ । समितिले मापदण्ड र सूचकहरू निर्धारण गर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यदलमा सम्बन्धित संघसंस्थाका प्रतिनिधि साथै विषय विज्ञालाई समेत समावेश गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नगरपालिकाले स्वयंसेवकको काम, कर्तव्य पालन, अनुशासनको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्न, गराउन सक्नेछ ।
- (४) उपदफा (१), (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्वयंसेवक सङ्गठित भएको संघ, संस्था, निकायले आफुसँग सङ्गठित स्वयंसेवकको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

२५. प्रतिवेदन बुभाउनुपर्ने:

- (१) कुनै एउटा काममा स्वयंसेवक परिचालन भै सेवा समाप्त भएपछि स्वयंसेवक परिचालन गर्ने संघ, संस्था, निकायले स्वयंसेवकको काम तथा अन्य आवश्यक बिवरण सहितको प्रतिवेदन तयार गरी समितिमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

- (२) स्वयंसेवकले दैनिक गरेका कामको प्रगति विवरण तोकिएको फाराममा भरी आफु सङ्खित संस्थालाई आवधिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको जानकारी समिति वा नगरका प्रतिनिधि, कर्मचारीले माग गरेका बखतमा स्वयंसेवकले उनीहरूलाई पनि देखाउनुपर्छ ।

३०. आपत्कालीन अवस्थामा स्वयंसेवक परिचालन सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) आपत्कालीन अवस्थामा तत्कालै स्वयंसेवक परिचालन हुने समितिबाट देहायबमोजिम गरिने छ ।
- क. स्वयंसेवक तथा सम्बन्धित संघ संस्थाको आधारित विवरण दुरुस्त गरी राखिनेछ । उक्त विवरण सर्वसाधारणको पहुँचमा हुने गरी वेभ पोर्टललगायतका माध्यमबाट प्रकाशन गरिनेछ ।
- ख. आपत्कालीन अवस्था जस्तै विपद् उद्धार र राहतमा काम गर्ने स्वयंसेवकलाई शर्तनामा, कार्यसूची, आचारसंहितालगायतका सबै कागजातहरूमा अग्रीम सहीछाप गरी आवश्यक परेका विवरण हुने वातावरण मिलाइनेछ ।
- ग. आपत्कालीन अवस्थामा परिचालन हुने स्वयंसेवकलाई निजको सेवाक्षेत्र समेत पहिचान हुने गरी निज सङ्खित संस्था मार्फत परिचय-पत्र उपलब्ध गराइने छ ।
- घ. स्वयंसेवकहरूको सम्पर्क फोन नं. सहितको सूची तयार गरी सम्बन्धित संघ, संस्था, निकायहरूलाई जानकारी गरिनेछ । साथै, स्वयंसेवकको अवस्था वा विवरण परिवर्तन भएमा तत्काल अद्यावधिक गरी जानकारी गराइने छ ।
- ड. सूचीकृत संघ, संस्था, निकायलाई आपत्कालीन अवस्थामा तोकिएको सेवा गर्ने स्वयंसेवक परिचालन गर्न अिक्षियारी प्रदान गरिनेछ । यस्तो अिक्षियारी प्राप्त संघ, संस्था, निकायले आवश्यक समन्वय गरी तत्कालै उपयुक्त स्वयंसेवक परिचालन गर्नसक्नेछ ।

३१. कार्यविधि निर्देशिका कार्यान्वयन गर्न आवश्यक व्यवस्था :

- (१) निर्देशिकाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित संघ, संस्था, निकायसँग समन्वय, सहकार्य गरी स्वयंसेवक परिचालन समितिले कार्यविधि, मापदण्ड र योजना तयार गरी लागु गर्न सक्नेछ ।
- (२) यस निर्देशिकामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्वयंसेवक सङ्गठित तथा परिचालन गर्ने संघ, संस्था, निकायले नेपालको प्रचलित कानूनको बिपरित नहुने गरी स्वयंसेवक तथा स्वयंसेवा सम्बन्धी आन्तरिक नियम, कार्यविधि, मापदण्ड, आचारसंहिता, योजना आदि लागु गर्न वाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

३२. वाधा अड्काउ फुकाउने सम्बन्धमा :

यो निर्देशिका कार्यान्वयन गर्दा कुनै द्विविधा वा बाधा आइपरेमा नगर कार्यपालिकाले बाधा अड्काउ फुकाउने वा द्विविधा निवारण गर्नेछ ।

३३. निर्देशिका परिमार्जनसम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) स्वयंसेवक परिचालन समिति आवश्यकता अनुसार यो निर्देशिकाको अनुसूचीहरूमा आवश्यकताअनुसार परिमार्जन गर्न वा अनुसूचीमा थपघट गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची - १

सम्झौताको ढाँचा

बूढानीलकण्ठ नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, हातिगौडा काठमाडौं र स्वयंसेवकका बीच गरिएको आपसी सम्झौता ।

लिखितम हामी तपशीलका पक्षहरू आगे बूढानीलकण्ठ नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, गोल्फुटार काठमाडौं (जसलाई यसपछि प्रथम पक्ष भनिनेछ) र .....जिल्ला ..... नगरपालिका वडानं_बस्ने वर्ष.....को श्री..... (जसलाई यसपछि दोश्रो पक्ष भनिनेछ) का बीच मिति..... मा सम्झौता भई एक एक प्रति लियौ – दियौ ।

१. दोस्रो पक्षले गर्नु पर्ने मूल्य-मूल्य कार्यको विवरण :

- क. आफूलाई खटाइएको कार्यालय र क्षेत्रमा गई तोकिएको कामकाज गर्ने,
- ख. प्रथम पक्षले तोकेको कार्य समयानुसार तोकिएको निकायमा हाजिर भइ प्रथम पक्षले उपलब्ध गराएका हाजिरी खातामा हाजिरी गरी काम गर्नुपर्नेछ । उक्त हाजिरी प्रमाणित भएपछि मात्र नगरपालिकाले तोकेअनुसारको निर्वाह भत्ता र दैनिक यातायात तथा खाजा खर्च भुक्तानी हुनेछ ।
- ग. दोश्रो पक्षले वुंदा ख मा उल्लेखित बाहेक कुनै पनि किसिमको सुविधा पाउने छैन ।
- घ. दोश्रो पक्षले आफ्नो जिम्मामा रहन आउने प्रथम पक्षको चल, अचल सम्पति हिफाजत साथ प्रयोग गरी कार्य सम्पन्न भए पश्चात प्रथम पक्षलाई बुभाउनुपर्नेछ ।

२. प्रथम पक्षको जिम्मेवारी

- क. प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई मासिक रूपमा निर्वाह भत्तार दैनिक यातायात तथा खाजा खर्च वापत रु..... (अक्षरेपि.....मात्र) मात्र उपलब्ध गराउने छ ।

- ख. दोश्रो पक्षको काम सन्तोषजनक नभएमा प्रथम पक्षबाट पन्थ (१५) दिनको सूचना दिई यो करार सम्भौता भंग गर्न सक्नेछ ।
३. यो सम्भौता मिति _____देखि_____सम्म कायम रहनेछ । कायम रहने मिति भन्दा पछि यस सम्भौताका कारण प्रथम पक्ष माथि दोस्रो पक्षले कुनै दायित्व सिर्जना गर्न पाउने छैन ।
४. दोस्रो पक्षले प्रथम पक्षलाई हानी हुने काम गरेमा वा सम्भौताबमोजिमको कार्य नगरेमा जुनसुकै बेला करार भंग गर्न सकिने छ । हानी नोकसानी भएमा सोको क्षतिपूर्ति कानूनबमोजिम असूल उपर गर्न यो सम्भौताले बाधा पुन्याउने छैन ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट

नाम :

दस्तखत :

पद :

रोहवर

साक्षी

नाम :

दस्तखत :

ठेगाना :

पद :

कार्यालयका छाप

इति सम्बत २०_____साल_____महिना ____गते रोज____शुभम ।

अनुसूची - २

तालिम प्राप्त स्वयंसेवकहरूको विवरण

अनुसूची - ३

स्वयंसेवकलाई दिइने पत्रको ढाँचा

श्री _____

मिति : _____

विषय : स्वयंसेवक तोकिएको सम्बन्धमा ।

तपाईंलाई “बूढानीलकण्ठ नगरपालिकास्वयंसेवक परिचालन निर्देशिका, २०७७” अनुसूची-१ को सम्पूर्णता बमोजिम मिति _____ देखि _____ सम्म यस नगरपालिकाको कार्यालय /... नं वडा कार्यालयमा स्वयंसेवक भई कार्य गर्ने गरी तोकिएको छ । तोकिएका कार्यक्षेत्रमा गई सुभिएका जिम्मेवारीलाई स्वयंसेवाभावको अठोट, लगनशीलता एवं ईमान्दारीतापूर्वक गर्नुहुनेछ भन्ने अपेक्षा राखिएको छ ।

कार्यालय प्रमुख

अनुसूची - ४ (क)

स्वयंसेवक दर्ता फाराम (Database मा विवरण राख्ने प्रयोजन समेतका लागि)

फोटो

दर्ता नं. ....

१. स्वयंसेवकको नाम, थर	नेपाली		अंग्रेजी		
२. स्थायी ठेगाना	जिल्ला	नपा/गापा	वडा नं.	गाउँ /टोल	
३. हालको ठेगाना	जिल्ला	नपा/गापा	वडा नं.	गाउँ/टोल	
फोन नं.:		इमेल :	प्याक्स :		
४. जन्ममिति : ... गते ..... महिना ..... साल		५. लिङ्ग : महिला/पुरुष/अन्य.....	६. धर्म :		
७. रक्त समूह :		८. बाबु/आमा/श्रीमान्/श्रीमतीको नाम :			
९. नागरिकता/पासपोर्ट नं.		१०. सवारी चालकअनुमतिपत्रको प्रकार (भएमा) : हलुका/भारी			
११. अन्य संस्थामाहालको संलग्नता :					
१२. शैक्षिक योग्यता (उच्चतम) :					
१३. प्राप्तातिलिमको विवरण (भएमातलउल्लेख गर्ने) :					
क्र.सं	विषय	समयावधि	तालिमलिने संस्था		
१४. नेपाल रेडक्रसको सदस्य (भएमा मात्र) सदस्यता लिएको मिति : २०/..../....				सदस्यको प्रकार :	
१५. स्वयंसेवागर्न चाहेको क्षेत्र : (कुनै एकमात्रिन्हलगाउनुदोला) ✓ चिन्हलगाउने					
विपद् व्यवस्थापनशाखा	वातावरण व्यवस्थापनशाखा	पुर्वधार विकासशाखा	महिलावालवालिका, लैडिगक समानता र सामाजिक समावेशीकरणशाखा	स्वारक्ष्यशाखा	शिक्षाशाखा
सहकारी शाखा	योजनाशाखा	कृषिशाखा	अन्य :		
१६. सेवागर्न चाहेको स्थान: नगरपालिका/ वडा नं.समय : महिना ..... बार ..... घण्टा :					
१७. विषेश दक्षताभाए :					
१८. रेडक्रस वा अन्य संस्थामा स्वयंसेवाको अनुभव (भएमा तल उल्लेख गर्ने):					
क्र.सं	स्वयंसेवाप्रदान गरेको कार्य विवरण	स्थान	समयावधि		

स्वयंसेवकको दरस्तखत : ..... मिति : .....

बूढानीलकण्ठ नगरपालिकामा स्वयंसेवागर्न प्रतिबद्ध हुनु भएकोमा धन्यवाद ।

अनुसूची - ४ (ख)

Volunteer Registration Form: (For the purpose of Database)

Registration No:.....

Photo

1. Volunteer Name	Nepali		English (use capital letter)		
2. Permanent Address	District	Municipality/Rural municipality		Ward No	Village/ Tole
3. Contact address	District	Municipality/Rural municipality		Ward No	Village/ Tole
	Phone No:	Email:			Fax:
4. Date of Birth : ..... Day .....Month ..... Year			5. Sex: Female/ Male/ Others		
6.Religion :		7. Blood Group:	8. Citizenship/Passport No.:		
9. Driving License :Heavy/Light		10. Father/Mother/Spouse Name:			
11. Involvement in other organization:					
12. Academic Qualification (Highest):					
13. Trainings details (write in below box):					
S.N	Training Name		Duration	Organizer	
14.NRCS membership(if yes):Taken Date: 20...../...../.....				Type of membership:	
15. In which Sector you want to be a volunteer (Please do tick ✓ in the below box) :					
Disaster Management section	Environment management section	Infrastructure Development section	Women, children & GESI section	Health section	Education section
Cooperative section	Planning section	Agriculture section	Others:		
16. In which place and time you want to do a volunteer (Please do tick ✓ and write time) :					
Municipality	Ward no...	Month:.....	Day:.....	Time (hour):.....	
17. Any special capabilities (if yes) :					
18. Experiences of Red Cross or other Organisation (if yes, write in below box) :					
S.N	Volunteering Job		Place	Duration	

Volunteer's signature : ..... Date: .....

Thank you very much for your interest to be a Volunteer of Budhanilakantha Municipality

अनुसूची - ५ (क)

बूढानीलकण्ठ नगरपालिका स्वयंसेवकहरूका लागि आचार-सहिता

बूढानीलकण्ठ नगरपालिकाको स्वयंसेवकको हैसियतले म देहाय बमोजिम प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु:

१. मानवीय पीडालाई कम गर्न र समावेशी विकास निर्माणमा सदा सचेत हुनेछु र प्रत्येक व्यक्तिलाई आदर गर्नेछु ।
२. द्विविधापूर्ण अवस्थामा निर्णय गर्नु भन्दा पहिले नगरपालिका तथा यस अन्तर्गत वडा कार्यालयहरू, सम्बन्धित विषयगत शाखाहरू लगायतका सरोकारवाला निकायहरूसँग परामर्श लिनेछु ।
३. नगरपालिकाद्वारा गरिने आहवान र सुमिने उत्तरदायित्व वहन गर्न तयार भई सहयोग गर्नेछु ।
४. आफ्नो क्षमता अनुसार सेवा कार्यको जिम्मा लिनेछु र लचिलोपन तथा सतर्कतापूर्वक त्यस प्रकारका कार्य सम्पन्न गर्नेछु ।
५. नगरपालिकाको विद्यमान ऐन, नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग परिचित भई यस संस्थालाई सबल पार्न मद्दत गर्नेछु ।
६. सहकर्मी स्वयंसेवक/सदस्यहरू लगायत सम्बन्धित सबैसंग सकारात्मक सम्बन्ध स्थापना गर्दै पारस्परिक समझदारीको प्रबन्धन गर्नेछु ।
७. राष्ट्रियता, जात-जाति, लिङ्ग, राजनीतिक आस्था वा धार्मिक विश्वासको आधारमा भेदभाव नगरी आफ्ना कर्तव्यहरू पूरा गर्नेछु ।
८. आफूले सहयोग गरिएका व्यक्तिहरूको विश्वास तथा आत्म-सम्मानको रक्षा गर्नेछु ।
९. संकटाभिमुख समुदायको पक्षमा बहस गर्दै उच्च गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न यथासम्भव प्रयत्नशील रहनेछु ।

देहाय बमोजिम काम-कार्यबाहीहरू नगर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु :

१. बूढानिलकण्ठ नगरपालिकाका साधन र स्रोतहरूको प्रयोगका सम्बन्धमा आधिकारिक निकाय/पदाधिकारी/व्यक्तिको पूर्व स्वीकृति विना कसैलाई पनि बचनबद्धता प्रकट गर्ने छैन ।
२. व्यक्तिगत स्वार्थको निस्ति बूढानिलकण्ठ नगरपालिकाको कुनै पद, विहन र साधन तथा स्रोतहरूको दुस्प्रयोग गर्ने छैन ।
३. बूढानिलकण्ठ नगरपालिकाको स्वयंसेवकको हैसियतमा प्राप्त ब्याज, परिचय-पत्र तथा लोगो अंकित अन्य वस्तुहरू सम्बन्धित कार्यमा बाहेक अन्य प्रयोजनकालागि प्रयोग गर्ने छैन ।
४. संस्थागत आदान-प्रदान वा बिक्रीबाट हुने फाइदा आफ्नो वा अरू कसैको अनुचित व्यक्तिगत लाभकालागि बूढानिलकण्ठ नगरपालिकाको आफ्नो सदस्यता/पद/दर्जाको प्रयोग गर्ने छैन ।
५. बूढानिलकण्ठ नगरपालिकाको विस्तृद्व औच आउने र भ्रष्टाचार लगायतको कुनै पनि किसिमको कार्य गर्ने छैन ।

नाम : ..... दस्तखत : ..... मिति: .....

अनुसूची - ५ (ख)

Budhanilakantha Municipality

Code of Conduct for Volunteers :

As a volunteer of Budhanilakantha Municipality, I express my commitment of follows:

1. I will be always aware to reduce human suffering and inclusive development with respect to every person.
2. Before taking decision on dualistic matters I will consult the Municipal structure including wards, sectorial office and concerned authorities keeping in view its ideals and principles.
3. I will willingly support as appealed by the Municipal bodies keeping in view the ideals and principles.
4. I will take the responsibility of service work as per my ability, and carefully carry out such works with flexibility.
5. I will assist the Society to strengthen it being aware of its Constitution, policy, rules regulation and action plan of the municipality.
6. I will promote understanding with all including fellow volunteers/ members, establishing harmonious relationship.
7. I will fulfil my duties without any discrimination based on nationality, caste, gender, political opinion or religious belief.
8. I will protect the belief and self-respect of the people I serve,
9. I will advocate for the vulnerable people and will try to give them quality services in every possible way.

I express my commitment not to these acts:

1. I will not commit to anyone regarding the use of equipment/ properties of Budhanilakantha municipality without prior consent of the authorized body/ office-bearer or person
2. I will not misuse my position, emblem and property of the Budhanilakantha municipality for personal benefit.
3. I will not use the batch, identity card other articles with Budhanilakantha municipality emblem received as a volunteer of the municipality in any purpose other than in the works of municipality.
4. I will not use Budhanilakantha Municipality Membership/ Position/Post for the illegal benefit of others or myself through institutional transaction or sales,
5. I will not indulge into any acts including corruption that hampers the image of the Budhanilakantha Municipality.

Name: ..... Signature: ..... Date: .....

अनुसूची - ६

स्वयंसेवकले नगरपालिकामा बुझाउनुपर्ने प्रगति प्रतिवेदनको ढाँचा
मासिक प्रगति प्रतिवेदन : मिति ..... देखि ..... सम्म

सि.नं.	अवधिको लक्ष्यसाप्ताहिक, पार्श्विक, मासिक.....आदि)	लक्ष्य हासिल गर्ने गरेको कार्य	प्रगति	कैफियत
१				
२				
३				
४				
५				

आज्ञाले

प्रमाणीकरण मिति: २०७७/१०/२१

बैकुण्ठ प्रसाद सापकोटा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत